
OD ŽIVE BAŠTINE DO DIGITALIZACIJE IDEJA

Međunarodni dan muzeja 2011. u MSU

IM 42 (1-4) 2011.
POGLEDI, DOGAĐAJI, ISKUSTVA
VIEWS, EXPERIENCES, EVENTS

NATAŠA IVANČEVIĆ □ Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb

Vrlo široko postavljena tema ovogodišnjega Međunarodnog dana muzeja - *Muzeji i sjećanje*, mobilizirala je stručne djelatnike Muzeja suvremene umjetnosti, te su zajedničkom suradnjom, u organizaciji viših kustosica Nataše Ivančević i Nade Beroš, osmislili raznovrstan program koji je održan 18. svibnja. Cjelodnevним aktivnostima pod zajedničkim nazivom *Od žive baštine do digitalizacije ideja* tematiziran je odnos baštine i suvremenosti, kao i metode konzervacije, čuvanja i prezentacije specifičnih djela suvremene umjetnosti. ICOM je u smjernicama za obilježavanje Dana muzeja naznačio nekoliko tematskih cjelina, pa smo osmislili programe oko postavljenih tema, koje su u suglasju s našom muzejskom djelatnošću.

Tematskom cjelinom *Muzeji i sjećanje* prisjetili smo se aktivnosti i djelatnosti zbirke Muzeja koje su smještene na drugim zagrebačkim lokacijama. To su Arhiv Toše Dabca i Zbirke Vjenceslava Richtera i Nade Kareš Richter, pa smo stoga taj temat nazvali *Muzej izvan muzeja*. Kustosica Vesna Meštrić predstavila je donaciju gradu Zagrebu - Zbirku Vjenceslava Richtera i Nade Kareš Richter (Vrhovec 38, Zagreb), s naglaskom na povijesti donacije te njezinoj današnjoj poziciji, važnosti i aktivnostima koje se provode u smislu očuvanja sjećanja. Prikazan je dokumentarni film o umjetničkom stvaralaštvu Vjenceslava Richtera autora Mladena Lučića, snimljen u produkciji MSU i Art filma 2000. g. Kustosice Marina Benažić i Daniela Bilopavlović Bedenik predstavile su opus Toše Dabca dokumentarnim filmovima o tome vrsnome majstoru umjetničke fotografije, te povijest i današnju djelatnost istoimenog Arhiva u Ilici 17.

Ove godine slavimo 50. obljetnicu osnivanja međunarodnog pokreta Nove tendencije, koji je svoje središte imao u Zagrebu i zagrebačkome Muzeju suvremene umjetnosti, a obljetnicu smo obilježili izložbom *Za aktivnu umjetnost - Nove tendencije 50 godina poslije (1961-1973)* i brojnim događanjima kojima smo se prisjetili ideala šezdesetih. Na izložbi je pokazana glavovina radova koji su izlagani na izložbama, a koje čuvamo u našim zbirkama, kao i bogatu dokumentaciju o aktivnostima što su obilježile to plodno razdoblje. Tematska šetnja znakovitog naziva *Što je živa baština u Novim tendencijama?* održana je 18. svibnja u obliku javnog razgovora s umjetnicima i suvremenicima toga iznimno važnog poglavlja za povijest Muzeja. Umjetnici Vilko Žiljak, Tomislav Mikulić (putem videoveze iz Melbournea) i arhitekt Ivan Čižmek, u razgovoru koji je vodila kustosica Kristina Bonjeković Stojković, prisjetili su se vlastitog doprinosa i sudjelovanja u događanjima i na izložbama Novih tendencija, koje su osnovane 1961. u Zagrebu i trajale su do 1973. g. Govorili su o izloženim djelima, utjecaju koji je taj međunarodni pokret imao na njihov rad te o odjecima pokreta u lokalnoj i međunarodnoj umjetničkoj zajednici.

U želji za interpretacijom osnovnih izražajnih sredstava radova izloženih na izložbi Novih tendencija - svjetlosti, pokreta, ritma u mediju suvremenog plesa i pokreta, Nada Beroš pozvala je koreografkinju i plesnu pedagoginju Mašu Kolar, koja je osmislila plesnu predstavu *Od improviziranog do programiranog pokreta*. Mlade plesačice i polaznice Učilišta ZKM-a izvele su kratku plesnu improvizaciju u prostoru izložbe kao moguće novo čitanje i interdisciplinarni dijalog plesa i radova s izložbe Novih tendencija.

Tematska cjelina *Zaštita i pristup zbirkama i dokumentima* predstavljena je dvama programima. Briga za očuvanje i dostupnost baštine uz pomoć suvremenih tehnologija, u središtu je projekta *Digitalizacija ideja: arhivi neoavangardnih i konceptualnih umjetničkih praksi*. MSU je nositelj toga međunarodnog projekta, a partneri su mu Moderna galerija, Ljubljana, Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Novi Sad i Muzej moderne umjetnosti, Varšava. Naglasak

je na čuvanju i prezentaciji neoavangardne i konceptualne prakse u Srednjoj i Jugoistočnoj Europi, koja je nastala tijekom 1960-ih i 1970-ih godina. Naime, zbog osjetljivosti građe provodi se digitalizacija umjetničkih časopisa, knjiga umjetnika i dokumentacije umjetničkih projekata, a građa postaje dostupna širem broju korisnika i međunarodnoj publici. Kustosica Martina Munivrana publici je predstavila portal i osnovne ciljeve projekta te metodologiju rada.

Konzervatori restauratori Zlatko Bielen i Mirta Pavić publici su predstavili kratki dokumentarni film *O umjetničkim objektima iznutra*, a govorili su i o procesu konzervacije i restauracije odabranih djela, koja se mogu vidjeti na izložbi *Za aktivnu umjetnost - Nove tendencije 50 godina poslije*. Publika je saznala zašto su i po čemu materijali suvremene umjetnosti specifični, kao i kakav je odnos materijala sa značenjem i estetikom. Autori stručnog teksta i koncepcije filma su Mirta Pavić i Zlatko Bielen, a snimatelj, montažer i redatelj Jovan Kliska (produkcija MSU, 2011.).

U sklopu muzejske edukativne akcije i nagradne igre *Dodir*, koja se provodi već šesnaest godina u brojnim hrvatskim muzejima i galerijama u povodu Međunarodnog dana muzeja, od 12. travnja do 14. svibnja 2011. u MSU je održana akcija pod naslovom *Slagalice - riječi i slike u MSU-u*. Autorica programa Nada Beroš, voditeljica Pedagoškog odjela, odabrala je dva rada iz postava *Zbirki u pokretu: Tangram* (2003.) Luce Freia, osuvremenjenu staru kinesku slagalicu i *Premetaljku* (1971.) Josipa Stošića, "slagalicu od riječi", a sudionici edukativne akcije slobodno su dodirivali i premetali elemente instalacija. Posebnost MSU jest to što nas mnoga izložena djela pozivaju da ih dodirujemo i upravo zahvaljujući interakciji, ona poprimaju nov izgled i značenje. Nakon završenih radionica i popunjavanja upitnika, kao dio programa obilježavanja Međunarodnog dana muzeja, održano je proglašenje nagrađenih sudionika u toj muzejsko-edukativnoj akciji.

Na kraju proslave *Međunarodnog dana muzeja, Zagreb* i MSU, nekadašnje središte Novih tendencija i inovativnih pristupa u umjetnosti, glazbi i znanosti, darovao je publici koncert poznatoga američkog Linux Laptop Orchestra (L2Ork). Osnivač i jedan od izvođača L2Ork-a, dr. Ivica Ico Bukvić, rođeni je Zagrepčanin. L2Ork dolazi sa Sveučilišta Virginia Tech (SAD) i prvi je svjetski orkestar koji se temelji na Linux operativnom sustavu te na efikasnom dizajnu. Deset izvođača i dvoje solista koriste se Nintendo Wiimoteom i računalnom obradom prevode svoje pokrete i geste u zvukovlje. Osim standardnih glazbenih formi, L2Ork koreografija obuhvaća i tzv. *martial arts* kao što su tai chi chuan. Laptop je instrument tog orkestra, svi su izvođači međusobno umreženi, a rezultat njihove kreacije neobičan je i zanimljiv. Koncert je bio najposjećeniji dio programa, a za veliko zanimanje publike zaslužan je kreativan pristup novim tehnologijama koji posreduje u nastanku novoga umjetničkog doživljaja.

Unatoč velikom angažmanu stručnih djelatnika, brojnim programima i slobodnom ulazu na izložbe i programe te stručnim vodstvima, ovogodišnje obilježavanje Međunarodnog dana muzeja po odazivu posjetitelja nije ispunilo naša očekivanja. Dio krivnje je u činjenici da su se programi održavali tijekom radnoga dana, pa smo veći odaziv publike zabilježili u poslijepodnevnim terminima. Poučeni velikim zanimanjem publike tijekom obilježavanja Noći muzeja, koja je bila globalno najavljivana u hrvatskim medijima, logično je pretpostaviti da bi intenzivnije marketinške i PR aktivnosti potaknule veće zanimanje publike.

Primljeno: 15. studenoga 2011.

FROM LIVE HERITAGE TO DIGITALISATION OF IDEAS: INTERNATIONAL MUSEUM DAY 2011 IN THE MCA/MSU

The very broad scope of the topic of this year's International Museum Day – Museum and Memory – moved the professional employees of the Museum of Contemporary Art cooperatively to devise a heterogeneous programme of all-day activities given the common and unifying title *From live heritage to digitalisation of ideas*.

The programme took as its theme the relation between heritage and contemporaneity, as well as methods of conservation, preservation and presentation of specific works of contemporary art. It covered a number of thematic units. *Museums and memory* aimed at reminding visitors of two collections of the museum that are located elsewhere in Zagreb outside the main building – the Tošo Dabac Archives and the Vjenceslav Richter and Nada Kareš Richter Collection. There was a thematic stroll significantly entitled *What is the live heritage in the New Tendencies?*, marking the 50th anniversary of the founding of the international movement called New Tendencies, which had its centre in Zagreb and in the Museum of Contemporary Art in the city.

The thematic unit *Protection of and access to collections and documents* was presented in two programmes. One presented the project *Digitalisation of ideas: archives of neo-avant-garde and conceptual artistic practices* and the other the documentary film *On art objects from inside*.

At the end of the celebration of International Museum Day, Zagreb and the MMA, the one-time headquarter of the New Tendencies and of innovative approaches in art, music and science, gave the public a concert by the well-known American Linux Laptop Orchestra (L2Ork). The founder and one of the performers in L2Ork, Dr Ivica Ico Bukvić, was born in Zagreb. L2Ork comes from Virginia Tech University, and is the first world orchestra to be founded on the Linux OS and on effective design.

